

pirajo gmotno klerikalno časopisje. To so tiste babure, tiste v obče znane tercijalke, katere bi vtople svojega bližnjega v žlici vode, ako bi bilo mogoče. Grehovi imajo na cente in radi tega tičijo vedno v kaplaniji, da bi si uprale svojo umazano vest, radi tega znosijo marsikatero svitlo kronico, za katero so svojega bližnjega opetnajstile tje, češ, tukaj imate gospod plačilo, le molite za mojo — čisto de- viško dušo!

Ta denar mora zopet v klerikalno tiskarno, to je strupen denar, porabljen zopet za novi strup, pov- žiti pa bodeš moral ta strup ti kmet v večjih ali manjših porcijah.

In zakaj ravnaajo tako? Zakaj nas tako pre- ganjajo in sovražijo? Sovražijo nas, ker smo hoteli pomagati kmetu, sovražijo nas, ker smo hoteli spraviti v deželni in državni zbor kot zastopnike kmetov kmete, sovražijo nas, ker smo hoteli mi s tem doseči, da bi se kmetu bolje godilo, da bi se zastopal sam, ne pa da ga zastopajo — seveda nikdar ne v njegov, temveč v svoj korist — dohtarji in farji.

Sovražijo nas, ker smo kmete svarili pred po- pogubonosnimi podjetji, pred konzumi, katere so zopet vpeljali samo klerikalci, katere so ustanovili zopet navadno neiskušeni, mladi kaplani.

Sovražijo nas, ker smo mi hoteli mir med narodi, ker smo vedno in vedno povdarjali, kako neumno je, ako se preganjata dva človeka samo radi tega, ker je ta Slovenec drugi pa Nemec.

Sovražijo nas radi tega, ker smo vedno in vedno odločno zahtevali, naj se tudi kmetu dovoli in pri- pomaga, da se uči kot Slovenec tudi nemškega jezika, ker mu bode ta gotovo v življenju mnogo koristil.

Vsi ti gospodje so se prav dobro naučili nem- ščine, a tebi kmet pa jo branijo, ker hočejo, da bi ostal neveden, ker hočejo da bi se tebi slabše godilo,

Brat Veseljak.

(Konec.)

Pred vrati našel je Petra; ta mu reče: »Glej, kako si ti posten človek, obljubil si mi, da ne boš prijel nikakega pla- čila, a sedaj imaš vendar polno torbo zlata!«

»Kaj sem si hotel, ako so mi hoteli torbo siloma napol- niti! Jaz se nisem mogel zbog tega z ljudmi pripraviti.«

»Ali v bodoče ne smeš zopet začeti takim načinom ljudi oživljati, lahko bi se ti kaj nepovoljnega pripetilo.«

»No, brat prijatelj, tega se ne boj. Sedaj sem zopet bo- gat, zakaj bi pral kosti?«

»To bo dolgo trajalo,« odgovoril je Peter, »ti boš kmalo zopet prazen. Da ti pa ne bode treba posluževati se v bodoče tako nevarnega sredstva, dal bom tvoji torbi tako moč, da bo vse, česar boš želel, v njo prišlo. Potrebuj pametno ta dar, ker od sedaj me ne boš več videl.«

»Z Bogom,« rekel je vojak, a mislil si je: »Rad sem, da se znebim tvojih krepkostnih govorov in da mi nočeš priti več na pot.« V čudovitno moč svoje torbe ni verjel, kaj ga je tudi to brigalo, saj je imel dosti zlata, da se bo radoval in veselil svojega življenja. Tako je šel veselega srca po cesti naprej in zapravil brezskrbno svoje zlato, kakor prvokrat.

V kratkem času bilo je njegovo bogastvo končano in ko je imel še samo četiri groše in prišel do neke krčme, stopil je v njo ter si mislil: »Teh par grošev mora tudi po goltu!« Dal si je za nje prinesiti kruha in vina, kar mu je šlo posebno

kakor njim, ker se potem ni treba njim bati za svoj obstanek, za svoj tako lahko zasluženi kruh.

Mir med narodoma, katera sta odvisna eden od drugega je bilo in bode vedno naše geslo, a ti govali so spodje pa hočejo nemir!

Čegav namen je bolj čist, naš ali teh gospodov? A vedite kmetje, da je ves ta boj proti našemu za listu od teh gospodov popolnoma zastoj. Vedite, da tak se vse te burje popolnoma nič ne bojimo!

Kmet je spoznal dober naš namen, kmet je sprevidel, da mu hočemo le dobro, on pa tudi hvalja Bogu vidi, da ni vse božja resnica, kar leti in dežuje pov iz prižnic, (kancelnov) in spovednic!

Dokler bode sijala napredna luč, katero je „Šta- jerc“ kmetom prižgal, dokler bode pomislil kmet kdor mu hoče dobro ali kdor mu hoče slabo, bode stalo naše drevo v vseh teh viharjih neomajeno v stalo pa bode tako dolgo, da bodejo žarki te luč prodrli tja notri v zadnjo gorsko kočjo!

Našim kmetom.

(Dalje.)

Mladost je norost, tako se sliši povsod in res je že a vendar jo tudi v tem oziru kak stari včasih prav kak pošteno pihne.

Tako sem videl nekoč nekega očeta, kateri ima več nedoraslih otrok, in kateri je moral ostati pri njih sam doma, da bi pazil na nje, ker je morala njegova žena in dekla iti po drugem poslu. Otroci so igrali in so bili pri tem seveda nemirni. Oče ni bil navajen na ta nemir, sploh pa mu ni kaj nič ugajalo to varstvo. Zato si nekaj zmisli. „Spat pojte!“ — reče otrokom. Pa kako bodejo spali na silo? A vedel si je ta „oče“ drugače pomagati. Šel je v klet, in prinesel vina, češ deca naj pije, potem pa bode zas-

v slast. Ko je tako sedel, jel in pil, udarila mu je vonjava pe- čenih gosek kaj zapeljivo v nos; šel je gledat in videl je, da ima krčmar v peči dve lepi tolsti pečeni goski.

Potem mu je prišla misel v glavo, ne bi li poskusil na ti lepi pečenki čudovite moči, katero ima njegova torba. Kakor je mislil, tako je storil!

Odpravil se je na pot in ko je že bil precej daleč od krčme rekel je željno pričakaje: »Jaz želim obe pečeni goski imeti v svoji torbi.« Sedaj je v torbo pogledal in videl, da se mu je na veliko veselje njegova želja izpolnila. »To se mi pa dopade,« je vskliknil: »Moj drug je imel prav, sedaj sem dobro oskrbljen.« Takoj se je vsel tik pota, vzel goski in se začel krepčati.

Ko mu je najbolj teknilo, prišla sta dva delavska po- močnika proti njemu, tudi ta dva sta občutila glad, ker sta tako željno gledala kako je oni jedel. Ker je bil dobrega srca, mislil si je, ti si lahko zadovoljen z eno gosko in z drugo lahko delavskima pomočnikoma narediš veselje.« Klical ju je in rekel: »Vzemita to gosko in naj vama dobro tekne.« Ta dva sta se zahvalila za bogati dar, shranila gosko in ko sta prišla do krčme, dala sta si prinesiti kruha in vina, vzela gosko in se začela ž njo mastiti. Ko je krčmarica to videla, rekla je svojemu možu: »Ta dva jesta gosko, poglej, ako ta goska ni iz naše peči.« Krčmar, kateremu se je to takoj zdelo sumljivo, po- gledal je v peč in videl, da v njej ni bilo nobene goske več.

Tedaj se je zdril nad gostoma, ju dolžil, da sta mu njegovi goski ukradla ter zahteval, da bi je naj plačala. Dalavska po- močnika skušala sta se opravičiti in sta rekla: »Kako bi midva gosko ukradla, ker sva jo seboj prinesla. Neki dosluženi vojak

pala tako hitro, da bode veselje. — In napojil je vse, ter se smejal njihovemu počenjanju, ko so tavalijani pijani po hiši. Nato seveda so takoj šli spat, in so tudi zaspali. In mir je bil po hiši.

Dragi kmetje, povejte mi, ali ni zaslužil ta oče za svojo grozno neumnost, da bi se mu odmerilo takoj 25, a ne samo po hlačah? V hiši je seveda imel mir, a ako je imel količkaj srca za svoj bodoči rod, potem ga gotovo ni mogel imeti — v duši. Pijača vsaka, naj bode ta ali ona, je, v preveliki meri povžita, škodljiva za vsakega odraslega človeka, za mlado bitje pa je strup, in sicer strup, ki pokvari mlado telo in ki uniči dober razvitek mlade nedolžne duše. Morilec njen je nepremišljeni oče!

In taki in enaki prizori se morda lahko vidijo v mnogih hišah na kmetih.

Kam plovemo? Pri porotnih obravnavah v Mariboru ali v Celju se morajo zagovarjati skoraj vsakokrat zločinci. A glejte, tužna nam domovina, zagovarjati se morajo večinoma le radi umorov, radi ubojev, radi ropa, radi težkih telesnih poškodb. Tem zločinom ni drugo ničesar krivo, kakor pijančevanje, že v mladih letih pričeto, ni njim ničesar drugo krivo, kakor slaba vzgoja mladine.

Pač smelo trdim, da ne biva nikjer toliko poštenosti, kakor med kmeti, smelo trdim, da ni nikjer najti toliko ravnodušnosti, kakor med kmeti. Kmet rad pomaga bližnjemu, ako vidi, da ga je zadela nesreča, on ima usmiljenje s vsakim bitjem, z eno besedo, on je pošten od pet do glave.

A vendar se nahajajo še vedno taki zločinci med našim ljudstvom?

Kmetje, temu ni ljudstvo krivo, krive so temu razmere, povzročene od večine njegovih dosedajšnih voditeljev, kateri so bili dosedaj — klerikalci. Rod, kateri sedaj živi, ta rod, to

nama jo je v hosti podaril. »To vama naj sam zlodej veruje«, zarenčal je krčmar, »vojak je bil res tukaj, ali ko je odšel, bili se ste goski v peči, kako moreta poštenega tako sumničiti, vidva sta tata in zbog tega morata meni goski plačati.«

Vsi protigovori delavskih pomočnikov bili so zastoj in ker nista hotela plačati, pa tudi ne mogla, prijel ju je krčmar, ju pošteno našeskal in skoz vrata pognal. — Brat Veseljak šel je medtem dalje svojo pot in je prišel do neke siromaške krčme, blizu katere je bil lep grad. Ko je prosil krčmarja za prenočišče, ga je ta pomiloval rekši, da so vsi njegovi prostori napolnjeni z imenitnimi gosti. »To se mi smešno zdi«, odgovoril je brat Veseljak, »zakaj ne stanujejo imenitni ljudje raje v tem krasnem gradu?« »To je druga stvar,« rekel je krčmar, »v gradu nekaj tako straši, da je groza in vsak, ki je do sedaj poskusil v gradu prenočiti, ni prišel iz njega, da ne bi bil tepen.«

»To je tako kakor, da bi me hoteli skušati,« rekel je brat Veseljak, »prenočiti moram nekje, in mislim, da v gradu ne bi bilo slabše nego v vaši krčmi.«

»Pustite to«, branil mu je krčmar, »lahko bi bilo po vas.« »No, to bi bilo lepo, stari vojak se niti zlodja ne boji, dajte mi ključe, dosti jesti in piti s seboj, ostalo bode moja skrb.« Ko je krčmar videl, da se vojak ne da pregovoriti, dal mu je, kar je zahteval in s tem se je podal brat Veseljak v grad, poiskal si najlepšo sobo, kjer je bila lepa postelja ter je tečno jedel in pil.

Ko je potem postal zaspan, se je vlegel in kmalu zaspal. Po noči pa ga je vzbudila velika praska in ko je pogledal

ljudstvo je nedolžno, ako pa se tu in tam še vendar le znajde med njim kak zločinec, potem je zabredel ta nesrečneš samo radi tega na krive pote, ker je ljudstvo živelo do sedaj v temnih, težkih oklepah klerikalstva. Saj še je minulo komaj kakih par deset let, odkar so zgubili klerikalci svojo izključno moč nad ljudstvom, saj so bile še celo vse šole pred par leti popolnoma v njihovih rokah. Še danes kličejo te svoje čase na vse kriplje nazaj, še danes bi radi zopet vplivali na šolo, vplivali na deco, toraj na ljudstvo, na bodoči rod.

Še danes kličejo, za ljudstvo je dovolj, ako le zna malo čitati in pisati, več mu ni treba, še drugega jezika, katerega govori veliki sosedov narod, mu ni treba znati.

S peklom strašijo vsakega, kdor se poteguje za napredek, kdor bere napredne časopise.

A vedite kmetje, le tedaj, ko bode napredni (liberalni) duh vel v zadnji naši koči, tedaj bodejo nehali vsi ti zločini, kateri še se pojavijo tu in tam med našim ljudstvom, zločini umorov, ubojev, ropa in drugi, kateri še so takorekoč zadnji sad dolge — oh, predolge klerikalne teme, ki je vladala nad našim nedolžnim ljudstvom.

Kmetje, držimo vsi skupaj, drago ljudstvo, ne upiraj se slobodnemu mišljenju, vsaki naj pomaga, kolikor je v njegovi moči!

Naprednjak, naj Te preganja črna druhal, koliko hoče, naj Te sovražijo koliko hočejo, le vrlo naprej,

In ako Ti ne postavijo enkrat po Tvojem prenehanju tudi nobenega spomenika iz blestečih kamenov, kakor ga navadno dobi kak klerikalec, dragi mi, dovolj bo spomina, ako si zjasnil le eno uro Tvojemu nedolžnemu rodu.

(Dalje prihodnjič.)

okoli sebe, je videl devet grdih vragov v krogu okoli njegove postelje plesati. Brat Veseljak je to začuden gledal, a ni se brigal mnogo zato in si je mislil: »Ako vas ples veseli, to me nič ne briga, ali nobeden naj ne pride preblizu mene.« Ali vragovje prihajali so vedno bliže in bliže in so ga obkolili slednjič preteč mu strahovito. »Poberi se peklena druhal!« zakričal je brat Veseljak nejevoljno, ali vragovi postajali so vedno drznejši, da je jezen skočil iz postelje in vpil: »Hej žveplena sodrga, jaz vas bom kmalu umiril.« Potem je strl stol, izmaknil iz njega nogo in ž njjo po vragih udrihal. Ali to mu je malo pomagalo, kaj bi mogel tudi narediti en vojak proti devetim vragom? Ako je udaril prednjega, pograbili so ga zadnji za lase in so ga grozno natezali, brat Veseljak bil je v velikem škripcu, ali pamet ga ni zapustila: »Vragovje«, rekel je, »ako ne bodete mirni, vas želim vseh devet v mojo torbo.« Takoj odšli so vragovje proč in so sedeli v torbi. Brat Veseljak je torbo zaprl, jo vrgel v kot, se zopet vlegel in spal do belega dne.

Ko ga je neki hrup vzbudil, videl je krčmarja s plemenitašem, posestnikom tega grada, pri postelji stati. Oba sta bila v velikih skrbih kako bo se stvar končala. Ko sta videla Veseljaka zdravega in veselega, začudla sta se in ga vprašala: »Niste li bili nocojšnjo noč vznemirjeni?« Brat Veseljak pripovedoval, je kar je doživel, pokazal torbo, v kateri je bilo devet vragov shranjenih in zagotavljal plemenitaša, da od sedaj lahko mirno stanuje v svojem gradu, vražje strašilo je končano. Plemenitaš je komaj verjel lastnim ušesom, ko je to slišal ter je prosil brata Veseljaka, naj ostane pri njem v službi, on